

Jan van Goyenkade 10 III
1075 HP
Amsterdam
T: +31 20 737 20 66
F: +31 20 796 92 22

Natuurbeschermingsrecht - soortenbescherming VMR

Dinsdag 25 november 2021
mr. drs. F. Onrust (ENVIR Advocaten)

1

Onderwerpen

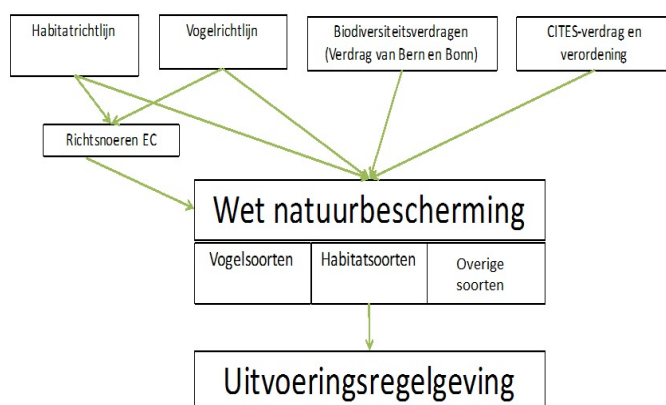
- Soortenbescherming in de Omgevingswet
- Belanghebbendheid en relativiteit
- Aanhaken omgevingsvergunning
- Reikwijdte beschermingsregime: natuurlijk verspreidingsgebied, in het wild levende soorten, (gunstige) staat van instandhouding, ORNIS-criterium, (vaste) rust- en verblijfplaats, verstoring, jaarrond beschermde nesten.
- Varia

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

2

Huidig kader soortenbescherming

Besluit natuurbescherming (Bnb) en Regeling Natuurbescherming (Rnb)

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

3

Gevolgen Omgevingswet voor soortenbescherming

- Ontheffing wordt vergunning; omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteit;
- Kortere beslistermijnen;
- Inhoudelijke toetsing gelijk, bij 'overige soorten' kleine aanpassing;
- Nieuw zoekplaatje;
- Bijna alle regels in AMvB's neergelegd;
- Zorgplicht verruimd?
- Gedragscodes bij ministeriele regeling (avv dus geen appellabel besluit meer);
- Huidige jurisprudentie blijft van belang.

Inwerkingtreding: 1 juli 2022

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

4

Procedure ontheffing/vergunning Wnb

- Beslistermijn van 13 weken,
met een verlenging van ten hoogste 7 weken
→ Omgevingswet: 8 weken met 6 weken te verlengen (dan bezwaar, beroep, hb)
- Géén vergunning/ontheffing van rechtswege
- Aan vergunning/ontheffing kunnen voorschriften of beperkingen worden verbonden
- Beperkte geldigheidsduur vergunning/ontheffing mogelijk

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

5

Zorgplicht (1.11 Wnb)

“Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving”

Handhaving geschiedt bestuursrechtelijk: last onder dwangsom of last onder bestuursdwang.

Bevoegd gezag handhaving: Gedeputeerde staten / De Minister van EZ is bevoegd om handhavend op te treden als het gaat om dieren of planten van soorten die buiten één van de specifieke regimes vallen van hoofdstuk 3 Wnb.

Omgevingswet: De zorgplicht voor zover deze de bescherming van “de natuur” omvat is een onderdeel van de generieke zorgplichten die in art. 1.6 en 1.7 Omgevingswet zijn opgenomen. Er geldt tevens een andere specifieke zorgplicht (art 11.6 Bal).

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

6

Zorgplicht 11.6 Bal

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht N2000 gebieden)

- 1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
- Lid 2: De plicht houdt in ieder geval in ...

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

7

Zorgplicht 11.27 Bal- soortenbescherming

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

8

Zorgplicht 11.27 Bal – soortenbescherming lid 2

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

a. **voorafgaand** aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:

(KORT GEZEGD: 1°. vogels; 2° HRL soorten; 3° Rode lijst soorten.

4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van **objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten** voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

d. alle **passende preventieve maatregelen** worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;

e. **tijdens en na het verrichten van de activiteit** wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en

f. het verrichten van de activiteit wordt **gestaakt** als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

(KORT GEZEGD: 3. Jacht/ Beheer – en Schadebestrijding: ... “voorkomt dat het dier onnodig lijdt.”

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

9

Zorgplicht in de praktijk

- **Rb Midden-Nederland 11 mei 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:2421.** In een handhavingprocedure aanhangig bij de rechtbank Midden-Nederland staat de vraag centraal of de zorgplicht van artikel 1.11 Wnb is overtreden. De rechtbank overweegt dat het isolatiebedrijf de zorgplicht inderdaad overtreedt omdat het bedrijf voor het uitvoeren van isolatiewerkzaamheden in (spouw)muren en daken onvoldoende onderzoek verricht naar de aanwezigheid van vleermuizen. Een visuele inspectie, endoscopisch onderzoek en het stellen van vragen aan opdrachtgevers is niet voldoende.

Zorgplicht: NBR 2020/8

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

10

Belanghebbende

Het gaat om zicht op de handeling waarvoor ontheffing is verleend, niet om activiteit die wordt uitgevoerd.

- ABRvS 16 september 2020 ECLI:NL:RVS:2010:2226. Omwonenden windturbine 700 meter afstand turbines, gelet op rotor diameter op max 617 meter aanvaringen met vogels/vleermuizen mogelijk. Geen ruimtelijke uitstraling (met gevolgen van enige betekenis) en daarmee geen zodanige invloed op de woon- en leefomgeving van eisers heeft, dat zij als belanghebbende aangemerkt kunnen worden.
- ABRvS 15 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1082.
 - Stichting leefbaar buitengebied: voor de feitelijke werkzaamheden acht de Afdeling niet van belang of die werkzaamheden specifiek betrekking hebben op het belang van soortenbescherming als bedoeld in de Wnb.
- Rb Limburg 5 maart 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:1828.
 - Omwonende windturbine kan niet kan opkomen voor algemene en publieke belangen

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

11

Relativiteit

- Rb Gelderland 13 februari 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:965.

Relativiteitsvereiste kan **niet** worden tegengeworpen: Voor appellanten die woonachtig zijn op een afstand van 20 meter van het agrarische perceel waar de omgevingsvergunning voor fruitteelt met gebruik van bestrijdingsmiddelen overweegt de rechtbank dat het agrarisch perceel deel uitmaakt van de directe leefomgeving. Gelet hierop zijn de belangen van eiser bij het behoud van een goede kwaliteit van zijn leefomgeving in dit geval zo verweven met de algemene belangen die de Wnb beoogt te beschermen, dat niet kan worden geoordeeld dat de betrokken normen uit de Wnb kennelijk niet strekken tot bescherming van zijn belangen.

Windturbines:

- ABRvS 18 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4210.

Gezien de afstand van de woning van deze appellant tot de windturbines (meer dan een kilometer) is niet aannemelijk dat de effecten van de voorziene windturbines voor de natuurwaarden en/of cultuurhistorische waarden ter plaatse en/of in de directe omgeving van deze windturbines effect zullen hebben op de woon- en leefomgeving van appellant
- ABRvS 2 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3322.

De Afdeling overweegt dat de ingeroepen normen (onder meer artikel 3.1, eerste lid) van de Wnb, strekken tot het tegengaan van vogelsterfte en dat deze appellant niet in rechte op kan komen voor dit algemeen belang.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

12

Relativiteit 2- bedrijfsbelangen

- **ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:283**

Relativiteitsvereiste kan **wel** worden tegengeworpen:

Een groepsmaatschappij (waartoe een tweetal andere bouwmarkten behoren) kon zich niet op de soortenbeschermingsbepalingen uit de Wnb beroepen. Met de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied worden de ontplooide bedrijfsactiviteiten niet beïnvloed.

- **ABRvS 1 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:952**

Relativiteitsvereiste kan **wel** worden tegengeworpen:

De Afdeling overweegt dat het belang waarin deze appellant bescherming zoekt zijn bedrijfsbelang is, en zijn belang daarmee is gelegen in het onverkort kunnen voortzetten van zijn bedrijfsactiviteiten. Artikel 8:69a Awb staat om die reden in de weg aan een beroep op de soortenbeschermingsbepalingen.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

13

Aanhaken

- **Separate aanvraag ontheffing na intrekking eerder aangehaakt natuurdeel:**

- “Vanaf dat moment heeft de aanvraag dus geen betrekking meer op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2aa onder b van het Besluit Omgevingsrecht. Voor de activiteit als bedoeld in artikel 3.1 of 3.5 van de Wnb is een aparte ontheffing aangevraagd. Dat is de keuze van de aanvrager. (ABRvS 13 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:803)

B&W beslissen of de vvgb aangevraagd wordt. GS kan hiertegen opkomen in rechte (ABRvS 15 jan 2020, ECLI:NL:RVS:2020:74)

Aanvraag Wnb ontheffing onvolledig → aanhaakplicht vervalt toch. (Rb NHO 2 juli 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:4739).

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

14

Beschermingsregime- Soorten Wnb

- Vogels
- Strikt beschermde soorten
- Overige soorten

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

15

Verboden gelden voor alle vogels

- De in de Vrl opgenomen verboden gelden voor alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten voorkomen.
- Hangt niet af van de vraag of een nationale maatregel de staat van instandhouding van een betrokken diersoort aantast. Artikel 5 van de Vogelrichtlijn moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale praktijk volgens welke de in deze bepaling vervatte verboden uitsluitend gelden voor soorten die zijn opgenomen in bijlage I bij deze richtlijn, of die op welk niveau dan ook bedreigd zijn of waarvan de populatie op lange termijn een neerwaartse trend vertoont. Oftewel de verboden gelden ook voor soorten die zich in een gunstige staat van instandhouding bevinden. HvJEU 4 maart 2021, ECLI:EU:C:2021:166.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

16

Natuurlijk verspreidingsgebied

- Art. 12 Hrl “systeem van strikte bescherming van de in bijlage IV (letter a), vermelde diersoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
- EC: Dynamisch concept
- HvJEU 11 juni 2020, ECLI:EU:C:2020:458 in de wolf
 - Soorten dienen niet alleen te worden beschermd op bepaalde, restrictief omschreven plaatsen, maar de bescherming moet ook gelden voor de exemplaren van die soorten die in de natuur of in het wild leven en dus een rol binnen de natuurlijke ecosystemen vervullen.
 - De termen ‘in het wild levend’ en ‘in de natuur’, zijn niet opgenomen bij het verbod – kort gezegd – op het verstoren en het verbod om voortplantings- of rustplaatsen te vernielen of te beschadigen. Deze beide verbodsbepalingen zien in ieder geval op alle specimens van beschermde diersoorten, ongeacht de plaats waar zij zich ophouden. Vervolgens stelt het Hof vast dat ‘het vangen en, a fortiori, het doden van een exemplaar van deze soorten op zijn minst als verstoring moet worden beschouwd’

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

17

Begrippen: nest → ‘omvang’ nest / vaste rust- verblijfplaats

- Blijkens de jurisprudentie betreft de vaste rust- en verblijfplaats niet het gehele leefgebied van de soort.
- De vraag of foerageergebied en vliegroutes beschermd zijn dient te worden beantwoord in het kader van de vraag of sprake is van *essentieel* foerageergebied en *essentiële* vliegroutes. Dit is vaste jurisprudentie van de ABRvS.
- De Afdeling volgt deze interpretatie ten aanzien van de in respectievelijk het tweede lid en het vierde lid van artikel 3.5 van de Wnb neergelegde verboden.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

18

Essentiele vliegroutes en essentieel foerageergebied

ABvS 10 januari 2018 ([ECLI:NL:RVS:2018:12](#)): “Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost. (...)” Voor vliegroutes herhaalt de Afdeling deze lijn in de uitspraak van 3 juli 2019 ([ECLI:NL:RVS:2019:2169](#), ook: Vz. ABRvS 7 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1831.)

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

19

Vaste rust-/verblijfplaats → 'omvang'

ABRvS 7 juli 2021 ([ECLI:NL:RVS:2021:1457](#))

Behalve een herhaling van de definitie van ‘essentieel foerageergebied’ wordt uit de uitspraak van 7 juli 2021 duidelijk dat als foerageergebied wordt aangetast *zonder* dat dit tot gevolg heeft dat het aantal dieren dat van de vaste voortplantings- of rustplaatsen gebruik kan maken afneemt van een overtreding van artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de Wnb geen sprake is.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

20

Nest: jaarrond beschermd?

- Artikel 3.1 lid 2 Wnb betreft geen één op één vertaling van het bepaalde in artikel 5 VRL. In artikel 5 onder b VRL is bepaald dat lidstaten moeten voorzien in een verbod op het opzettelijk vernielen of te beschadigen van nesten en eieren of wegnemen van **nesten**. Aan het bepaalde in artikel 3.1, tweede lid is daaraan nog toegevoegd “rustplaatsen”.
- Een nest is alleen beschermd als dit “bewoond” is, of mogelijk later in het jaar weer bewoond gaat worden (jaarrond beschermde nesten). Zie: Zoals de ABRvS overwoog in haar uitspraak van 17 oktober 2017 over de huismus, die een jaarrond beschermd nest heeft: “Dit betekent dat de nesten op grond van de Wnb ook buiten het broedseizoen niet zonder meer mogen worden aangetast. Dat is slechts toegestaan als is geconstateerd dat de nesten niet meer in gebruik zijn.” Voorzieningenrechter van de ABRvS 17 oktober 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2775. (met verwijzing naar ABRvS 9 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2836). Zie ook: rechtbank Noord-Holland (strafrecht) Rb Noord-Holland 27 februari 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:1810 en ECLI:NL:RBNHO:2018:1811. (Oeverzwaluwen).
- Rb MNE 8 feb 2019: Afwijken van de lijst met jaarrond beschermde nesten: “Verweerder heeft op de zitting echter toegelicht dat hij, nu hij met de inwerkingtreding van de Wnb bevoegd gezag is, na specifieke situatie kijkt en dat afhankelijk daarvan al dan niet van die lijst wordt afgeweken. Verweerder heeft de beleidsruimte om dat te doen.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

21

Verblijfplaats (3.5) : jaarrond beschermd?

- Hof van Justitie over de uitleg van het begrip ‘vaste rust- en verblijfplaats’. Het Hof verklaart dat artikel 12 lid 1 onder d Hrl, zo moet worden uitgelegd dat het begrip ‘rustplaatsen’ in deze bepaling ook ziet op rustplaatsen die niet meer bewoond worden, maar waarvan de kans voldoende groot is dat de soort (in casu: veldhamster) zal terugkeren naar die plaatsen. Er lijkt hiermee een met de *jaarrond beschermde nesten* vergelijkbare situatie voor beschermde soorten op grond van de Hrl (art. 3.5 Wnb) te kunnen ontstaan.

HvJEU 2 juli 2020, ECLI:EU:C:2020:517.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

22

Wezenlijke invloed (verstoren)

- Let op, werd al toegepast onder Ffw zie bijv. ABRvS 3 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX8942.
- Gaat om toets aan gunstige staat van instandhouding van de soort.
- Voor vogels is een verontrusting die niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding niet verboden. Rb Noord-Holland 27 februari 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:1810 en ECLI:NL:RBNHO:2018:1811 (beide strafzaken).

Uitzondering geldt niet voor art 3.5 Wnb soorten.

Voor 3.10 soorten is storen in het geheel niet verboden.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

23

Verstoren- 3.5 Wnb soorten

- *Eenmalige en beperkte verstoring door festival te weinig voor overtreding van 3.5 Wnb:*
 - Rb. Overijssel 3 augustus 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:3089
 - Rb. Amsterdam 17 oktober 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:7644
 - Rb. Noord-Holland 13 april 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:3118
 - Rb. Noord-Holland 9 augustus 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:3237
- De voorzieningenrechter van de rechtbank Overijssel overweegt met betrekking tot een festival op het voormalige vliegveld Twente dat de verstoring slechts eenmalig is en hiervan maar in beperkte mate sprake is. Deze eenmalige verstoring van het foerageren voor de duur van 2,45 uur en het vuurwerkgeluid van de duur van 300 seconden wordt niet aangemerkt door de voorzieningenrechter als overtreding van het bepaalde in art 3.5 Wnb. (Rb Overijssel 3 augustus 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:3089).
- Bij een andere tijdelijke omgevingsvergunning voor een festival in Amsterdam werd geoordeeld door de rechtbank Amsterdam dat de Wnb eveneens niet werd overtreden. (Rb Amsterdam 17 oktober 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:7644, Zie ook: Rb Noord-Holland 13 april 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:3118, mbt een handhavingsverzoek ingediend door de Vogelbescherming inzake het evenement Mud masters.)

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

24

Mitigerende maatregelen?

- ABRvS 10 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:12: alleen die maatregelen die daadwerkelijk voorkomen dat een verbodsbepaling wordt overtreden kunnen als mitigerende maatregelen aangemerkt worden. Ook in: Vz. Rb Limburg 4 februari 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:915
- De Afdeling gaat in haar uitspraak van 24 februari 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:387) over het verbinden van voorschriften aan de ontheffing ook in op mitigerende maatregelen. De Afdeling overweegt dat er twee soorten maatregelen zijn: “mitigerende maatregelen die verder gaan dan om te voldoen aan het vereiste van art. 3.3 vierde lid onder c van de Wnb (proactieve maatregelen)”; en (ii) “mitigerende maatregelen die nodig zijn om te voldoen aan het vereiste van art. 3.3, vierde lid onder c van de Wnb”.

Zijn deze maatregelen niet beter als compenserende maatregelen aan te merken, omdat deze ‘mitigerende maatregelen’ immers niet voorkomen dat een verbodsbepaling wordt overtreden?

- Vz. Rb Limburg 4 februari 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:915: wel onderscheid op gebruikelijke wijze.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

25

Mitigeren of niet?

- **ABRvS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3406**
 - Dat zou slecht het geval kunnen zijn indien met de maatregelen overtreding op het verbod op verstoring van vogels voorkomen wordt, waarbij nog wordt opgemerkt dat de verstoring van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding dient te zijn.
- **ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:221.**
 - In een bestemmingsplanuitspraak van de Afdeling waarmee een noodoverloopgebied in het kader van de Waterwet planologisch wordt vastgelegd, worden de getroffen maatregelen niet als mitigerende maatregelen aangemerkt. Uit de plantoelichting blijkt dat er rekening zal worden gehouden met het broedseizoen en daarnaast is de verwachting dat inzet van de waterberging eens in de 100 jaar nodig zal zijn, en dan waarschijnlijk in het najaar als het broedseizoen van de weidevogels reeds is afgelopen. Zoals de Afdeling echter overweegt neemt dit niet weg dat verbodsbepalingen uit de Wnb worden overtreden wanneer het noodoverloopgebied gebruikt wordt. Daarmee zijn de maatregelen geen mitigerende maatregelen.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

26

Andere bevredigende oplossing?

Ontheffing is slechts mogelijk indien geen andere bevredigende oplossing bestaat

- HvJ EU 21 juni 2018, ECLI:EU:C:2018:477, AB 2018/283. (*Ontheffingen verleend voor het vangen en houden van vinkachtigen op Malta.*)
HvJ EU: 'De verleende ontheffingen bevatten een ontoereikende motivering met betrekking tot het feit dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat.'
- ABRvS 21 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:853 (Gedragscode NOM) hieruit volgt dat ook een Gedragscode (ex art. 3.31 Wnb) aan dit criterium getoetst moet worden. De Afdeling overweegt dat deze eis onvoldoende is geïmplementeerd in de Wnb.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

27

Andere bevredigende oplossing?- 2

- Het afvangen en uitplaatsen van alle konikpaarden en heckrunderen uit het gebied zodat er minder edelherten afgeschoten hoeven te worden, is geen andere bevredigende oplossing voor het afschieten van edelherten in de Oostvaardersplassen. De paarden, runderen en herten begrazen het gebied op verschillende manieren en zijn allemaal nodig voor de variëteit aan begroeiing die nodig is voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen waarvoor N2000 is aangewezen. Daarmee is naar het oordeel van de Afdeling voldoende gemotiveerd waarom de aangedragen alternatieven geen bevredigende oplossing(en) bieden.
- ABRvS 16 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2210.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

28

Gunstige staat van instandhouding?

Een ontheffing kan alleen worden verleend (of vrijstelling) indien de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

- Voor vogels mogen de handelingen waarvoor de ontheffing of vrijstelling wordt verleend niet leiden **“tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort”** (art. 3.3 lid 4 onder c Wnb) en voor de strikt beschermde soorten en de overige soorten mag **“er geen afbreuk gedaan worden aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”** (art. 3.8 lid 5 onder c Wnb).
- Op grond van artikel 1.1, eerste lid, van de Wnb wordt onder de staat van instandhouding van een soort verstaan: “effect van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en grootte van de populaties van die soort op het grondgebied, bedoeld in artikel 2 van de Habitatrichtlijn”.

29

Cumulatie

- ABRvS 7 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2384. De Afdeling overweegt in dat voor zowel vogels als vleermuizen eerst de staat van instandhouding dient te worden bepaald en dat daarbij cumulatieve effecten moeten worden betrokken.
- ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301. Het aantal aanvaringslachtoffers onder de bruine kiekendief als gevolg van een plan neemt per saldo niet toe, rekening houdende met de sanering van de bestaande windturbines in het plangebied. Daardoor zal als gevolg van het plan *geen* sprake zijn van verslechtering van de staat van instandhouding van de bruine kiekendief, ongeacht eventuele cumulatie.
- ABRvS 29 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1160. In de uitspraak van de Afdeling van 29 april 2020 wordt uitgebreid ingegaan op de toets aan de staat van instandhouding en de vraag of cumulatie daarbij moet worden betrokken. Gelet op de begripsbepaling van art. 1.1 Wnb (staat van instandhouding) heeft het college zich terecht op het standpunt gesteld dat mogelijke cumulatieve effecten deel uitmaken van de staat van instandhouding en in die zin bij het verlenen van een ontheffing worden betrokken, zo concludeert de Afdeling.

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust

30

Contact

- ENVIR Advocaten
- Fleur Onrust

- +31 6517 40 005 (Fleur)
- +31 20 737 20 66
- Fleur.onrust@envir-advocaten.com

VMR Natuurbescherming November 2021 F. Onrust